

Munkaképesség- és életkormenedzsment

dr. Kudász Ferenc
foglalkozás-egészségügyi szakorvos

Tartalom

Társadalmi háttér

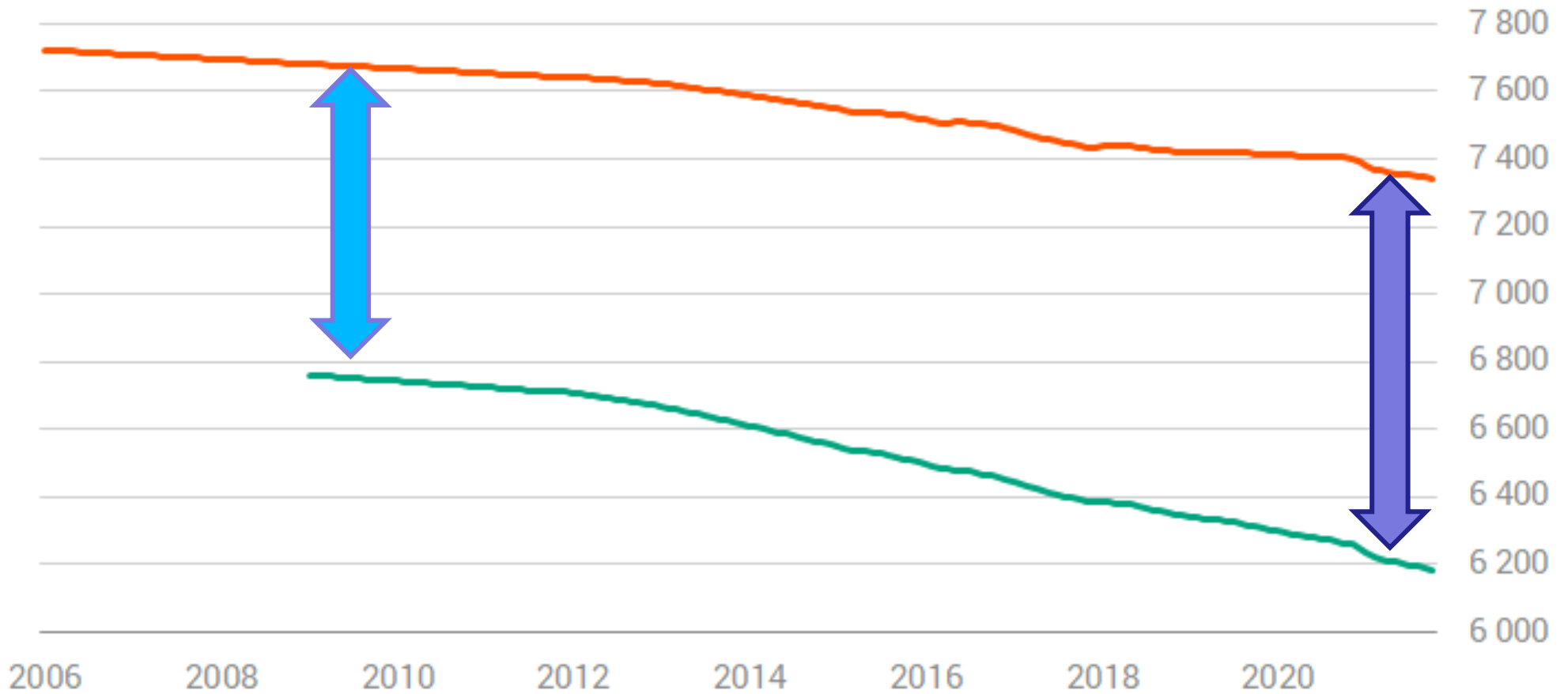
A Munkaképességi Index és története

Hazai adatok

Idősődéssel járó testi változások

Munkaképesség és életkor menedzsment

Népesség (ezer fő)

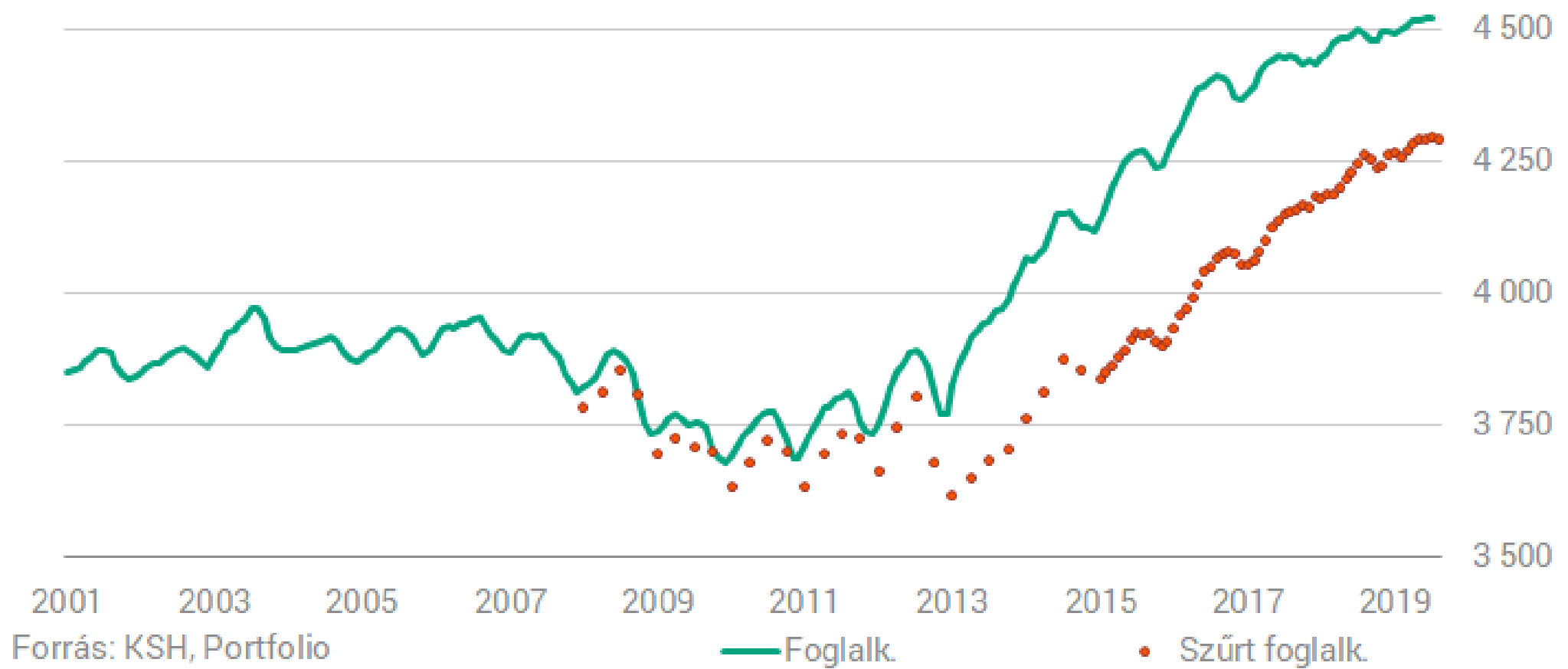

Forrás: KSH, Portfolio

— 15-74

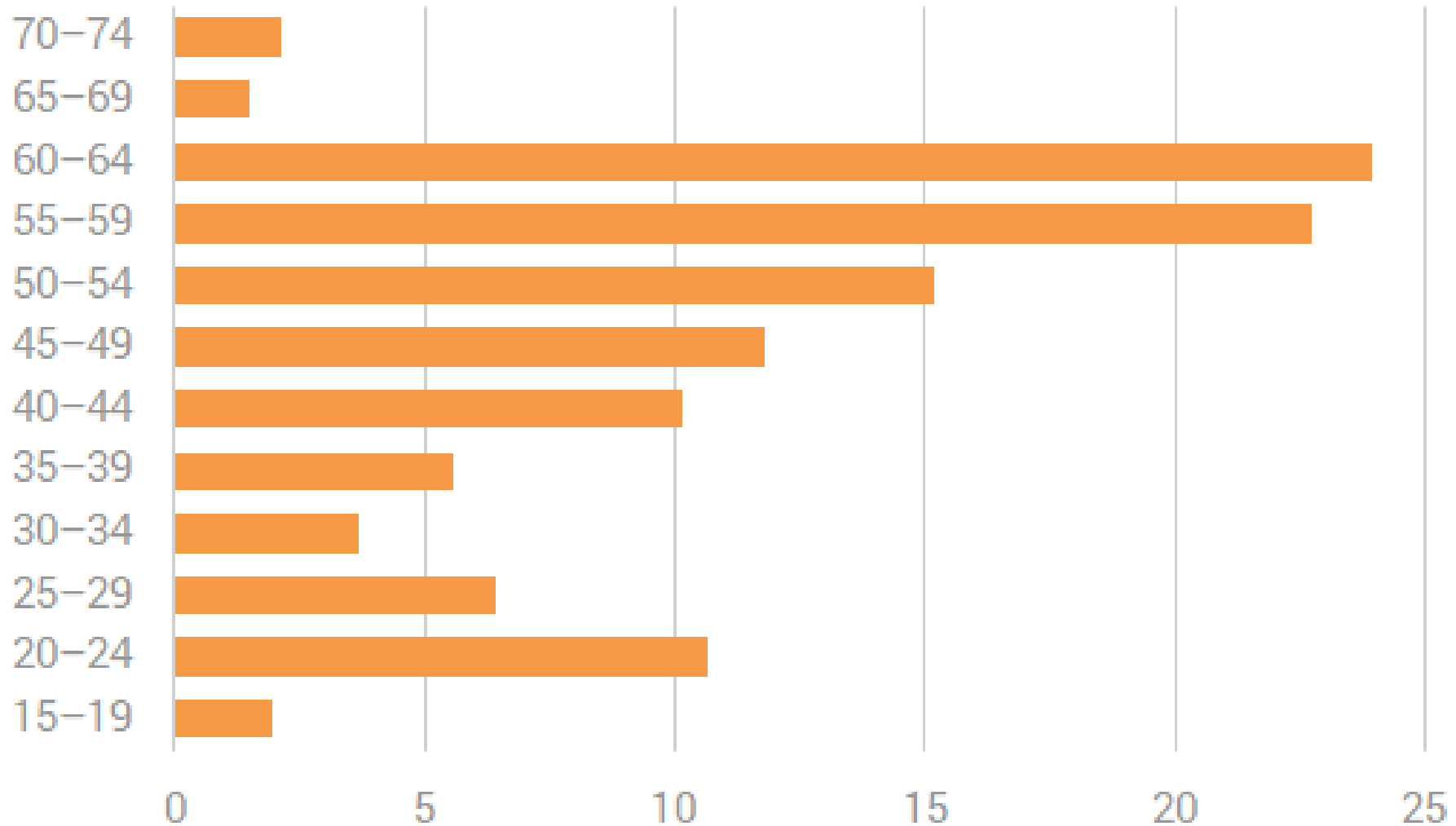
— 15-64

Foglalkoztatottak száma (ezer fő)

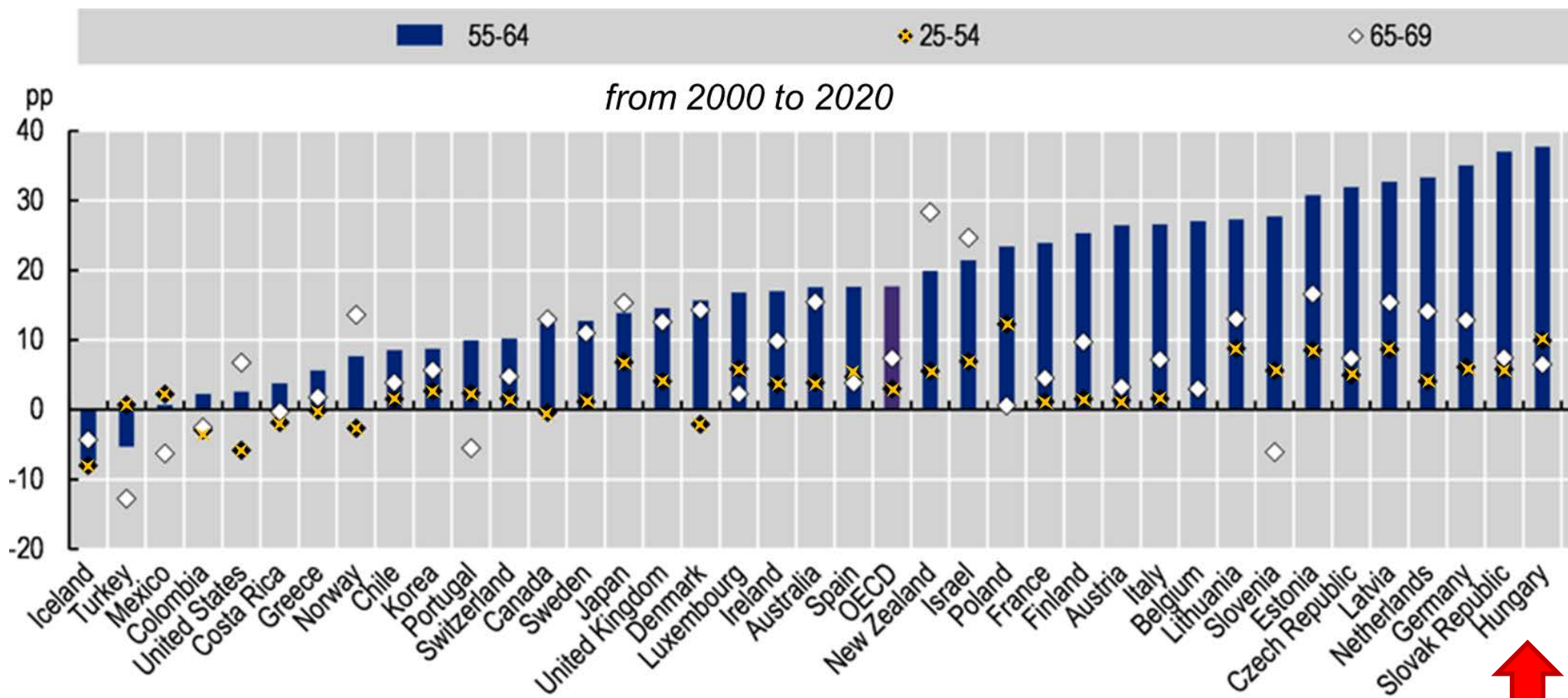
Foglalkoztatottsági ráta változása

(2006 Q4 - 2017 Q4, %-pont)

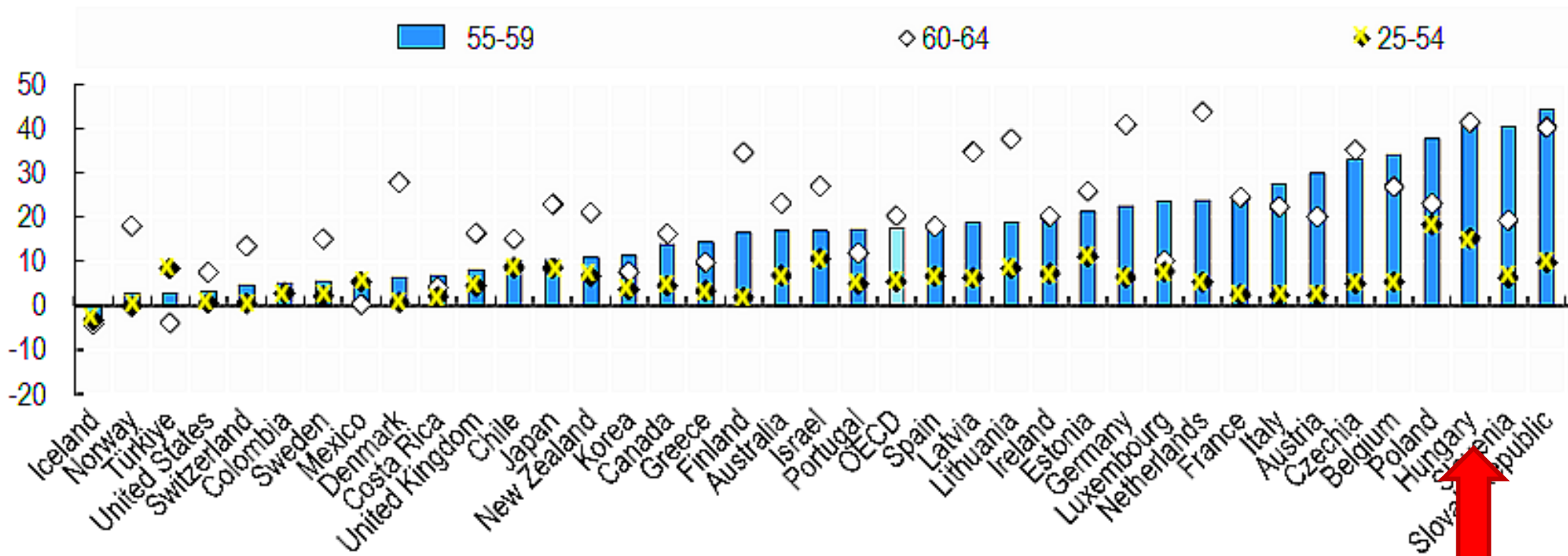

Forrás: KSH, Portfolio

A foglalkoztatottság változása 2000 és 2020 között

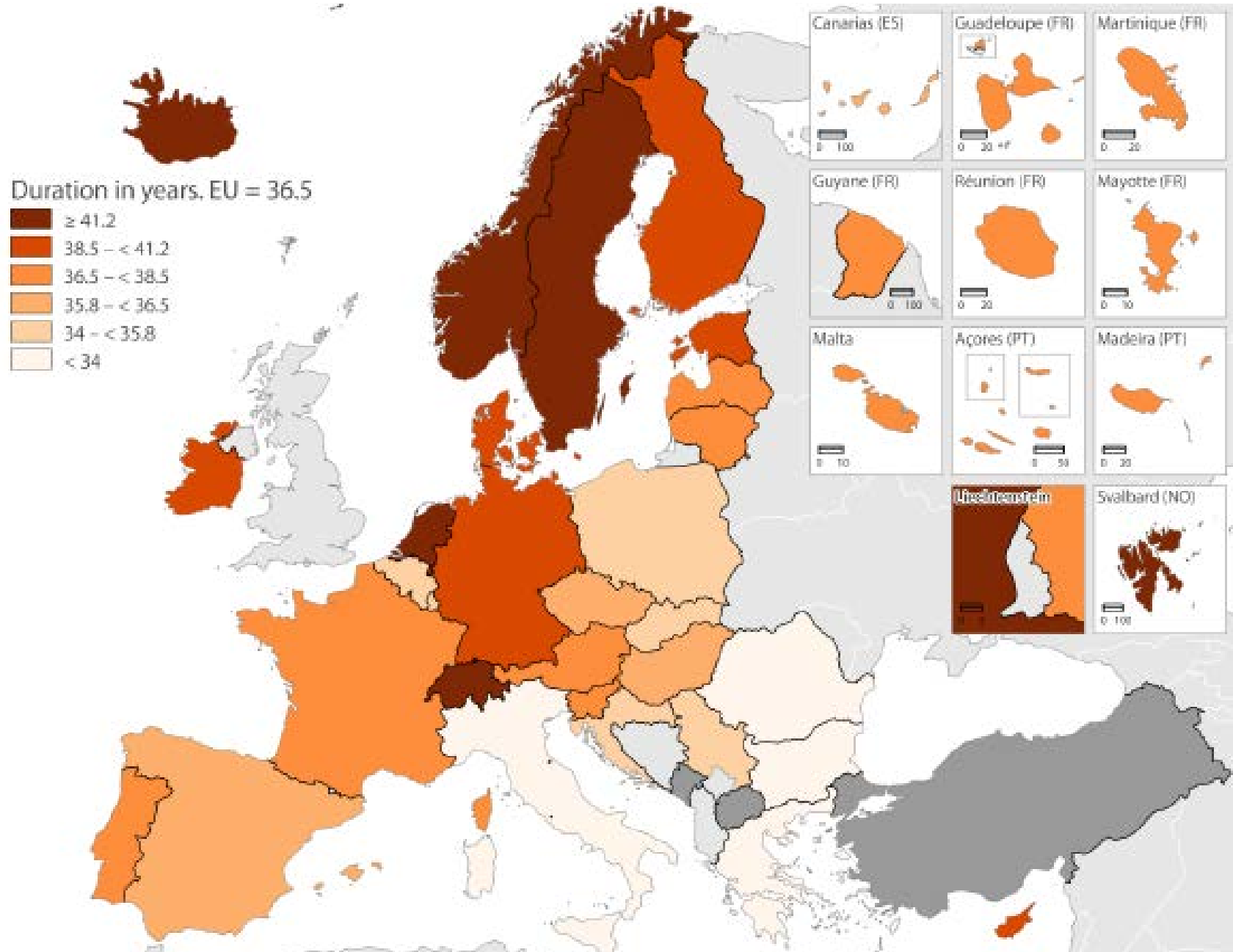
A foglalkoztatottság változása 2002 és 2022 között

Effektív nyugdíjba vonulás ideje (2022). Nők: 60,8 év – Férfiak: 63,2 év

Forrás: Pensions at a Glance 2023, OECD

Várhatóan munkában töltött életevek

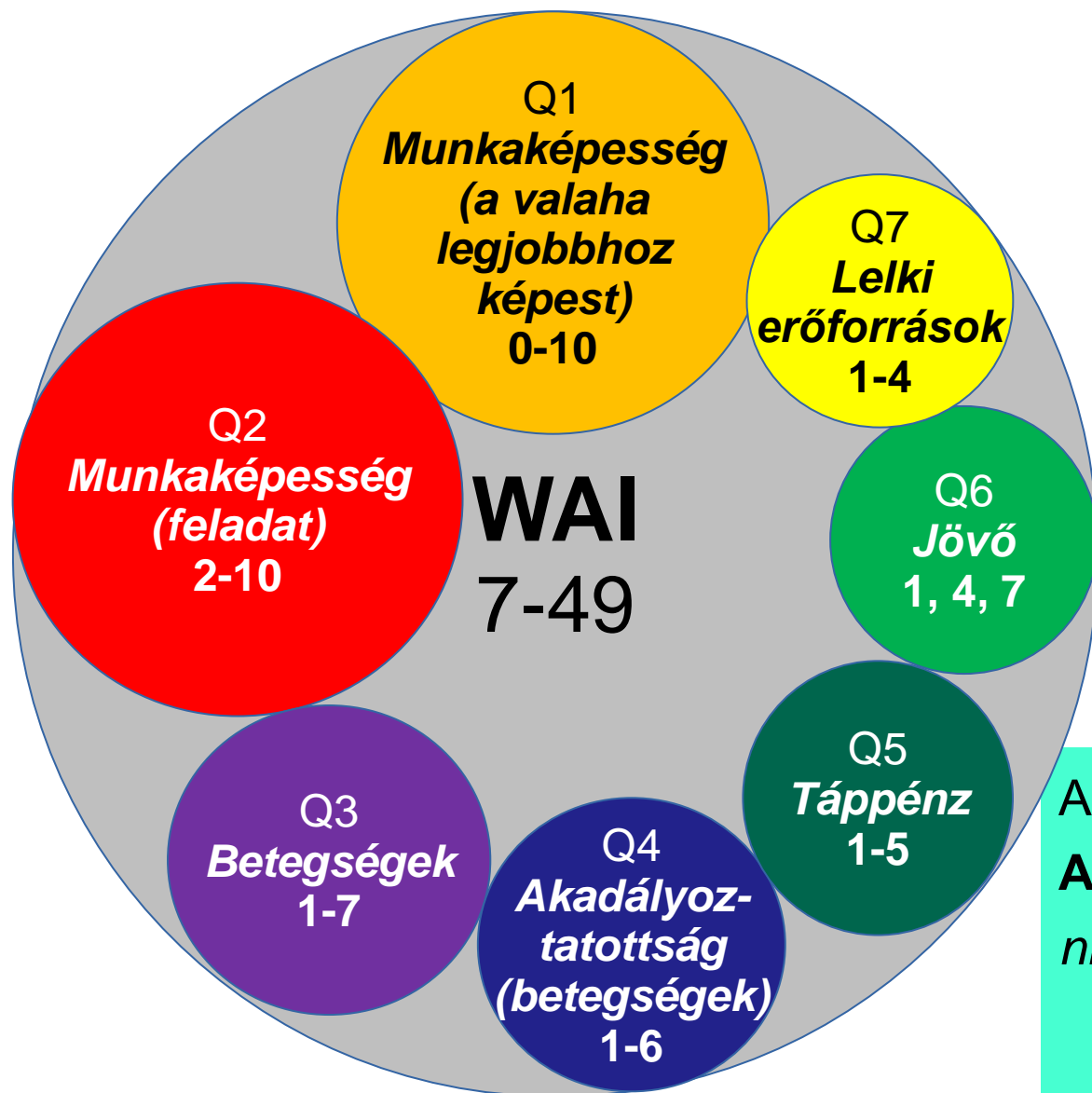

Munkaképességi megközelítés

Munkaképességi Index Workability Index (WAI)

- 1985: Idősödő finn állami munkavállalók nagy arányú rokkantnyugdíjazása, társadalom-biztosítási krízis veszélye
- Munkában való megtartás
- Fejlesztő módszerek igazolása
- Foglalkozás-egészségügyi szolgálatok részére
- Nemzetközi elismertség: >24 nyelven
- Bővítés (Személyi és Céges Radar)

A Munkaképességi Index (WAI)

! *Egészség / betegség fókusz*
! *Érzékeny személyes adatok*

A kérdőívben szerepel még

Akadályozó tényezők:

nincs/kicsit/nagyon/nem tudom

- nem számít bele az Indexbe

- nincs érték hozzárendelve

A Munkaképességi Index értékelése

Pontérték	Munkaképesség kategória	Javasolt intézkedések
7-27	Gyenge	Munkaképesség helyreállítása
28-36	Közepes	Munkaképesség javítása
37-43	Jó	Munkaképesség erősítése
44-49	Kiváló	Munkaképesség fenntartása

fejlesztendő munkaképesség

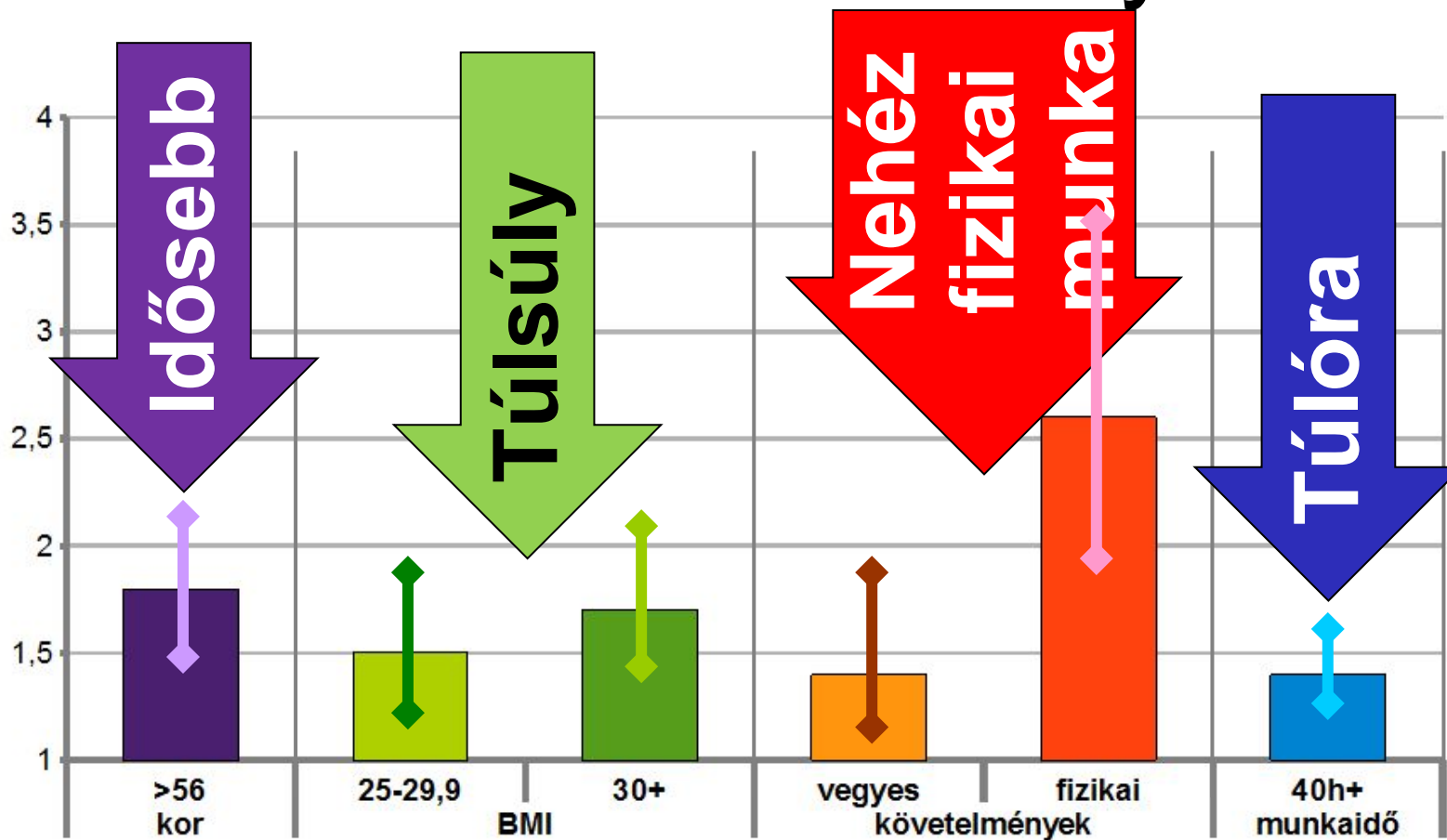
Akadályozó tényezők (az index pontszámba nem számít bele!)

Van az alábbi dolgoknak hatása arra, hogy Ön hogyan boldogul a munkahelyén?

- **egészséggel** összefüggő problémák;
- **mindennapi teendőkkel**, erőnléttel összefüggő problémák;
- képességekkel, **képzettséggel**, tudással összefüggő problémák;
- a munka **fizikai megterhelésével** összefüggő problémák;
- problémák a munkakörnyezetben (**munkavédelem**);
- a **munkahelyi közösség** működésével kapcsolatos problémák;
- a munka **szellemi megterhelésével** összefüggő problémák;
- munkakedv, **motiváció** csökkenése;
- munkától **független** problémák (családi, anyagi, stb.).

nincs / némi / jelentős / nem tudja

A fejlesztendő munkaképesség kockázati tényezői

Nem volt összefüggés:

- nem
- családi állapot
- időskori nyugdíj
- munkába járással töltött idő

Magyarországi felmérés több ágazatban a 45+ korcsoportban 2015-ben.

Betegség hatása a Munkaképességi Index értékre

Orvos által
kórismézett és
panaszos

Orvos által nem
kórismézett de
panaszos

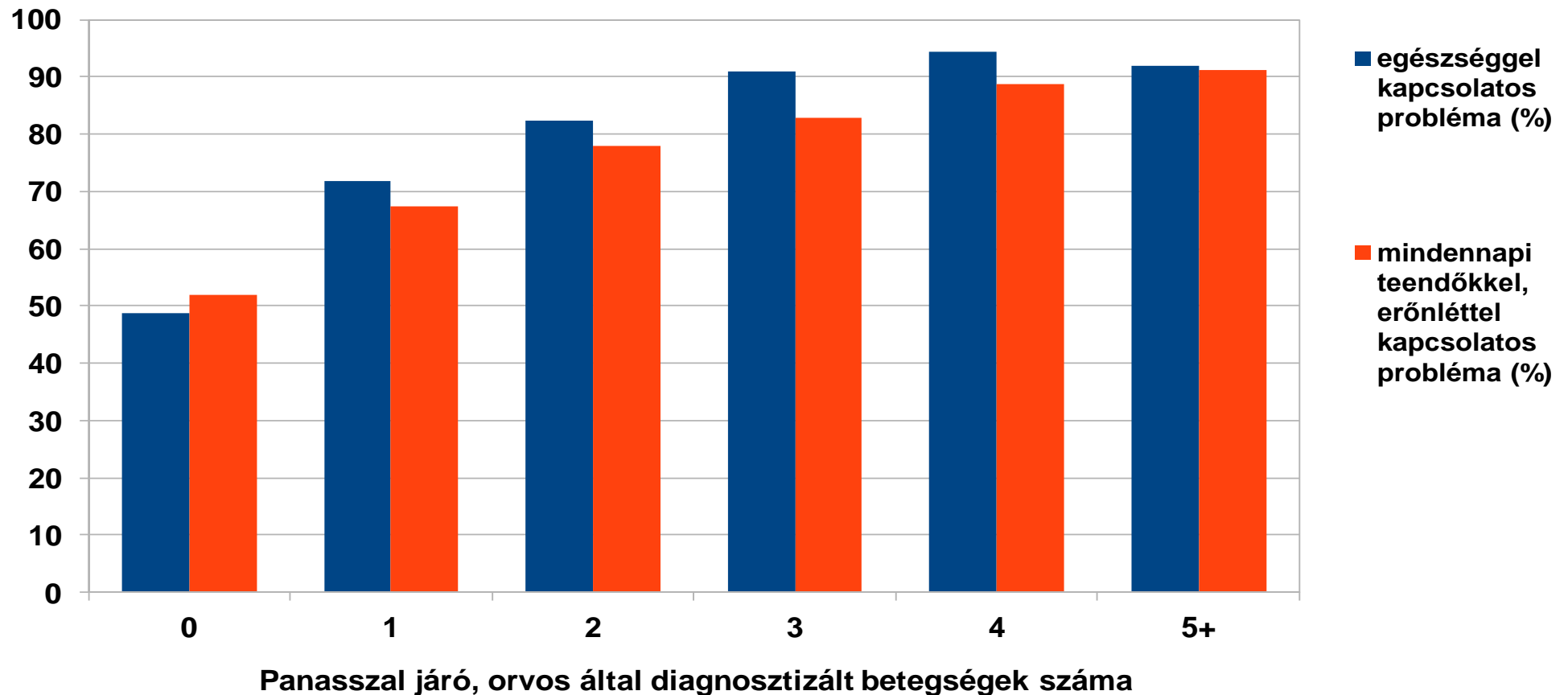
Orvos által
kórismézett de
nem panaszos

	Orvos által kórismézett és panaszos	Orvos által nem kórismézett de panaszos	Orvos által kórismézett de nem panaszos
Mozgásszervi betegség			
Baleset, sérülés			
Lelki betegségek			
Emésztőrendszeri betegség			
Idegrendszeri és érzékszervi betegség			
Légzőszervi betegségek			
Keringési betegségek			
Bőrbetegség			
Anyagcsere-betegségek			
Húgy-ivarszervi betegségek			
Más rendellenesség, betegség			
Daganatos betegségek			
Vérképzési zavarok			
Legalább egy jelölés			

- Gyakoriak a mozgásszervi és a keringési betegségek, de hatásuk enyhébb.
- Ritkák a lelki és a légzőszervi betegségek, de hatásuk nagyon erős.
- Az anyagcsere betegségek gyakoriak és hatásuk is erős.

Hatás = esélyhányados a fejlesztendő kategóriába kerülésre. Nem igazított értékek!

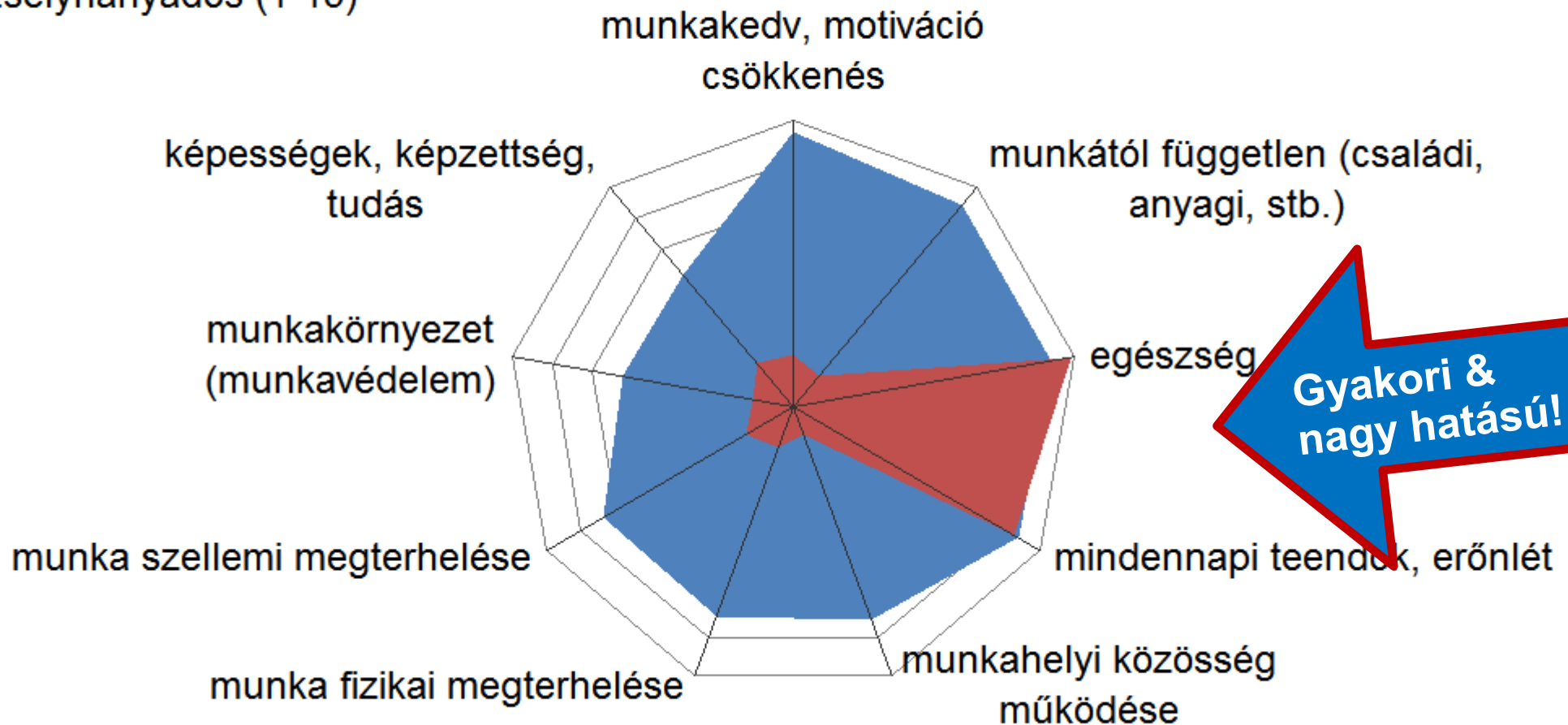
Akadályozó tényezők és a betegségek

Minél több a betegség, annál gyakoribb, hogy problémát jeleznek.

Akadályozó tényezők előfordulása és hatása a Munkaképességi Indexre

- Gyakoriság (0-100%)
- Esélyhányados (1-15)

Esélyhányados: a fejlesztendő munkaképességi kategóriába való kerülésre

A hazai felmérés tanulságai

- Az egészségi állapot jelentős mértékben együtt mozog a Munkaképességi Indexszel.
- Nem csak a kórismézett betegségeknek van jelentőségük, hanem a panaszoknak is.
- A jól kezelt betegségek kevésbé járnak együtt a Munkaképességi Index csökkenésével.
- Bizonyos gyakori betegségek magas előfordulásuk miatt; más, ritka betegségek erős hatásuk miatt lényegesek.
- Betegség nélkül előtérbe kerül a motiváció hiány és a munkahelyen kívüli problémák akadályozó hatása.

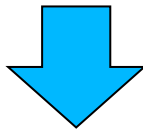
Életkor

- Biológiai, társadalmi, szocio-pszichológia, szubjektív, kinézeti, érdeklődési, érzet...
- Funkcionális kor → munka teljesítmény
- Korral a személyes paraméterek szórása megnő
- A korosodás
 - folyamata mindenkinél egyéni
 - természetes
 - nem kell, hogy betegséggel járjon
 - számos tényező befolyásolja

Idősödés előnyei

A szellemi növekedés, a bölcsesség és a türelem csak évek során érhető el.

Normális idősödés ↔ Kóros idősödés

A sikeres idősödés három összetevője:

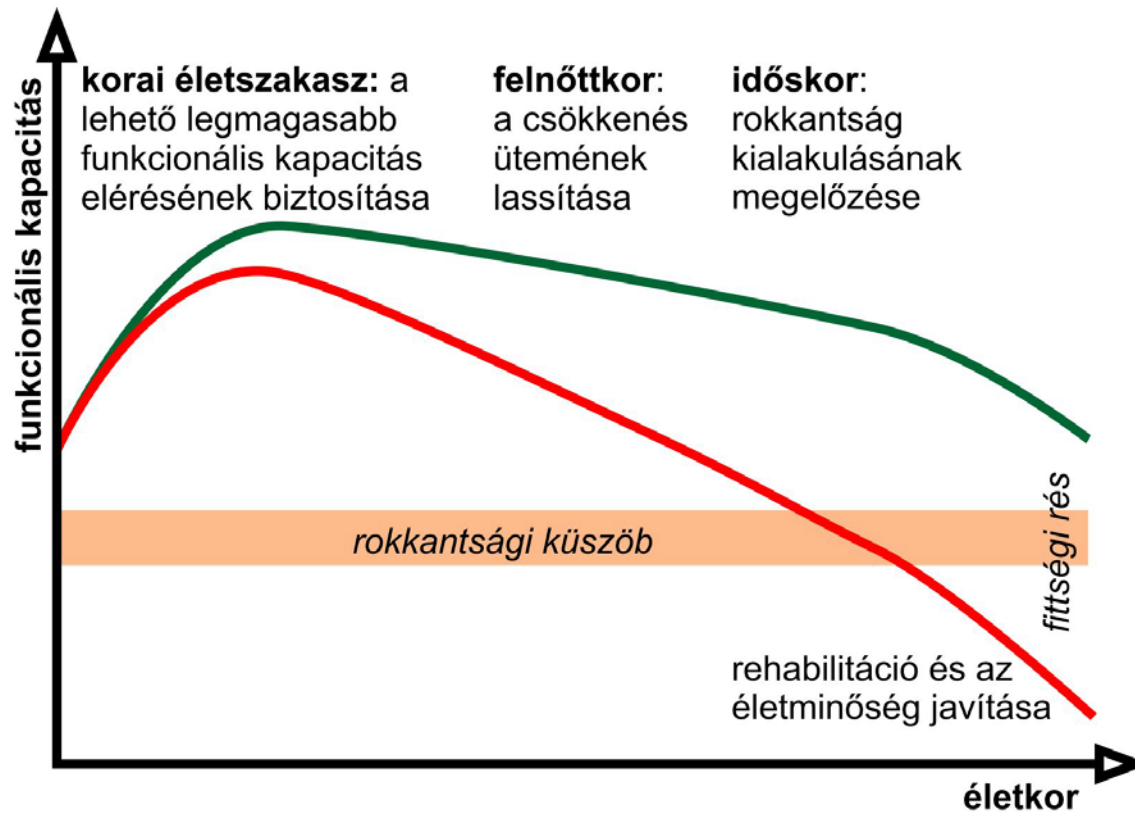
1. betegségek és korlátozottságok hiánya
2. jó szellemi és fizikai működés
3. aktív társas(ági) életvitel

Testi változások

Fogékonyság és érzékenység↑

Önjavító mechanizmusok↓

“Fittségi rés”: egészséges élet vs. egészségtelen

Légzési-keringési rendszer

Az erek szűkülete, a szív károsodása **csökkenti a terhelhetőséget** és a tartós fizikai munkavégzésre, illetve hőmérséklethez való alkalmazkodásra való képességet.

A **légzőszervi betegségek** nagymértékben be tudják szűkíteni a fizikai munkavégző képességet.

- Az idősebb dolgozók is el tudnak végezni **hasonló feladatokat**, mint a fiatalabbak, de közelebb lesznek a **maximális teljesítőkéességük határához**.

Mozgásszervi betegségek

A mozgásszervi betegségek **gyakorik** az idős (dolgozók) között és fájdalmasan bekorlátozhatják a mozgásterjedelmet.

- Az idősödő munkavállalók munkában való megtartását a **tünetek optimális kezelése** és a **rugalmas, igazított munkakörnyezet** segítheti elő.

Fertőzések, sérülések és rosszindulatú daganatok

A védekező-, illetve az önjavító képesség lassul idős korban:

- Megfertőződés kockázata
- Súlyosabb lefolyás
- Lassabb gyógyulás
- Oltások gyengébb védőhatása

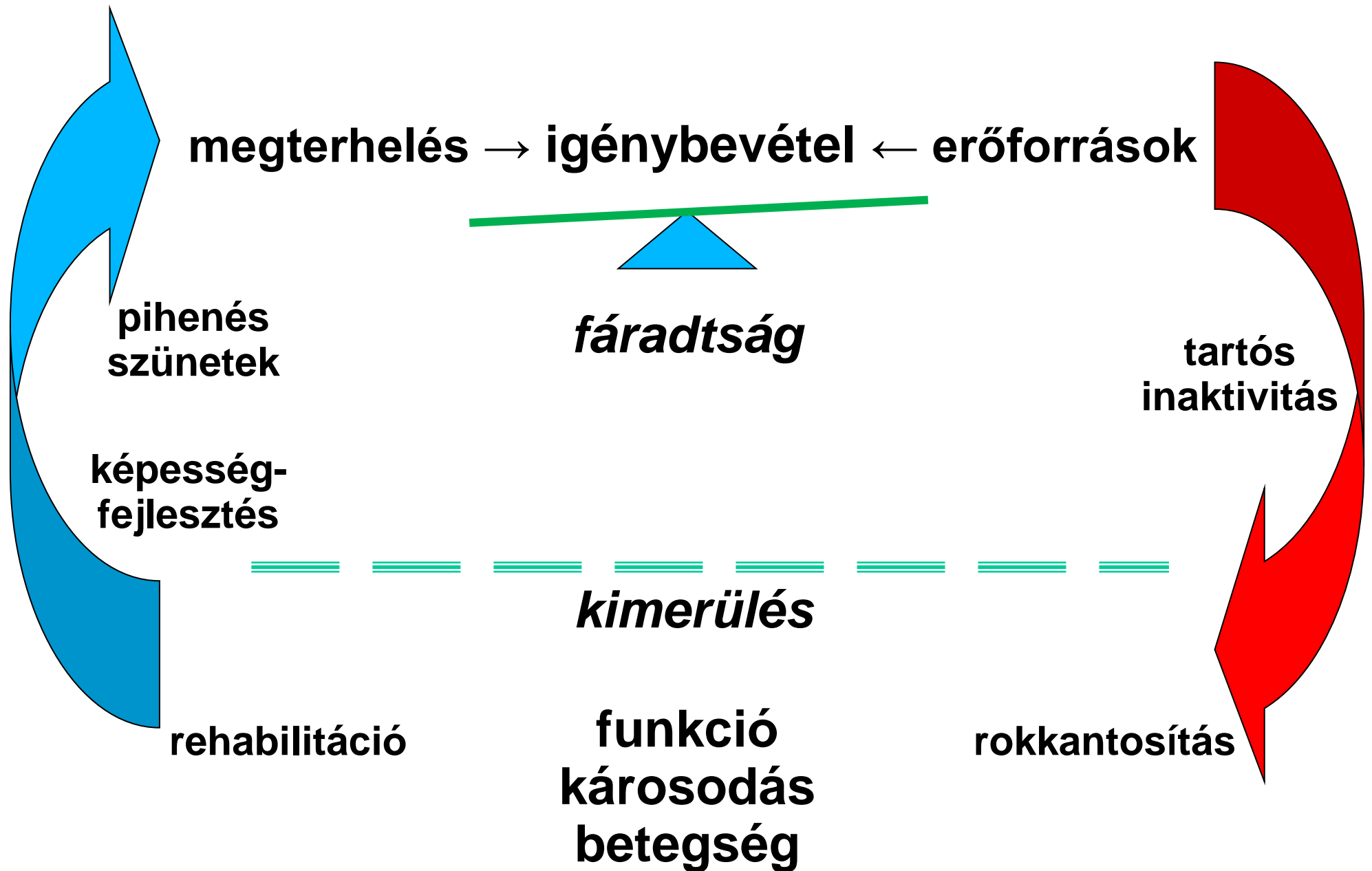
A rosszindulatú daganatok gyakoriak az idősebb korban, és hatalmas mértékben csökkenthetik a funkcionális képességeket.

Érzékszervek

Az idősebb dolgozók között

- **magasabb a baleseti kockázat.**
- nagyon gyakori korlátozó tényezők a **látászavarok**,
 - de a legtöbb sikeresen kezelhető.
- gyakori a **halláskárosodás**,
 - de korszerű készülékek állnak rendelkezésre.
- gyakori az **alvászavar**, mely a testi- és lelki egészség, a munkateljesítmény és minőség károsodását okozhatja.

Cél: Optimalizálás

Munkaképesség - életkormenedzsment

Figyelembe veszi a dolgozó életkorát: az életutat és a változó erőforrásokat

- Szakember által vezetett
- Bizalmas
- Egyénre és cégre szabott
- Célorientált

Összefoglalva

A munkaképesség megtartása és fejlesztése **megtérülő befektetés.**

A **komplex látásmód** vezet eredményre.

Különféle **szakértők** (munkavédelmi szolgálat, foglalkozás-egészségügyi szolgálat, munkapszichológus, szervezetfejlesztő, felnőttképzési szakember, technológus) **együttműködése** szükséges.

Felmérés, priorizálás, végrehajtás, utánkövetés.

A **munkáltatói elköteleződés** és a **munkavállalók bevonása** alapvető.

Folytatása következik!